

KURALLAR / SINIRLAR

DAVRANIŞ KAZANDIRMA, DAVRANIŞ KALDIRMA

UŞAK REHBERLİK VE ARAŞTIRMA

UŞAK REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

KURALLAR OLMALI MI ?

Elimizde bir kağıt hiçbir levhanın olmadığı bir yerde adres bulmak bizim için n kadar zorsa, çocuklarımız içinde kuralların olmadığı bir hayatta ilerlemek o kadar karmaşıktır.

Kurallar anne baba ve çocuk arasındaki ilişkilerin tanımlanmasıdır. Çocuklar sergiledikleri davranışlar sonrasında anne ve babayı gözlemleyerek sınırlarını ve size karşı olan davranış boyutlarını belirlerler. Örneğin, çocuğun yapmış olduğu davranışın yönetilmesi esnasında kullandığınız yöntemler ve tutumlar, onunda size karşı olan davranış ve tutumlarını belirleyerek sizinle ilişkilerini bu yönde sürdürecektir.

Kurallar çocuklarımızı olası tehlikelerden korumayı ve güvenli bir ortam oluşturmayı sağlar. Kurallar insanların birlikte yaşarken ihtiyaç duydukları düzenin sağlanmasına da yardımcı olur.

- > Kurallar her yaşta konabilir mi?
- > Kardeşler arasında sınır farklılıkları olabilir mi?
- > Sınırları çizerken nasıl bir yol izlemeliyim
- > Ceza mı vermeliyim, görmezden mi gelmeliyim.
- > Çocuğum sorumluluk sahibi olmasa ne kaybeder.

KURALLARI AMACI NE ?

Kural koyarken amacımız hiç bir zaman çocuğumuzu cezalandırmak değil, yaşamın olası acılı yaşantılarından onu korumaktır. Ve yine amacımız bunu yaparken hatayla ya da deneme yanılma yoluyla öğrenme yerine sürekli olmaması şartıyla genel olan kurallarda başkalarının deneyimlerinden öğrenmesine yardımcı olmaktır.

ÜÇ KURAL KOYMA MODELİ

<p>Serbest Model</p> <p>Sınırları Olmaksızın Özgürlük</p> <p>↓</p> <p>İkna Yoluyla Problem Çözme</p> <p>Kazanan- Kaybeden</p>	<p>Otokratik Ve Cezalandırıcı Model</p> <p>Özgürlük Olmaksızın Sınırlar</p> <p>↓</p> <p>Güç Kullanarak Problem Çözme</p> <p>Kazanan - Kaybeden</p>	<p>Demokratik Model</p> <p>Sınırlar İçinde Özgürlük</p> <p>↓</p> <p>İşbirliği Ve Güven İçinde Problem Çözme</p> <p>Kazanan - Kazanan</p>
---	--	--

SERBEST MODEL

ANA - BABALARIN İNANCI

Çocuklar işbirliğinin en doğru yol olduğunu anladıkları zaman işbirliği yaparlar. Benim görevim çocuklara hizmet vermek ve onları mutlu etmektir. Çocuklarımı üzen sonuçlar etkili olamazlar.

GÜÇ VE KONTROL

Hepsi Çocuklarda

PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ

- İkna ederek problem çözme.
 - Kazanan - kaybeden (çocuklar kazanır)
 - Problem çözme aşamalarının çoğunu ana-babalar gerçekleştirir.

ÇOCUKLAR NE ÖĞRENİR

"Kurallar benim için değil başkaları için vardır, ben istediğimi yaparım" ana babalar çocuklarının sorunlarının çözümünden sorumludurlar.

ÇOCUKLAR NASIL TEPKİ VERİR

Sınırları test ederler, kuralları ve otoriteyi zorlar ve reddederler, söylenenleri duymazdan gelirler, sözleriyle ana babalarını yıpratırlar.

ANA - BABALARIN
İNANCI

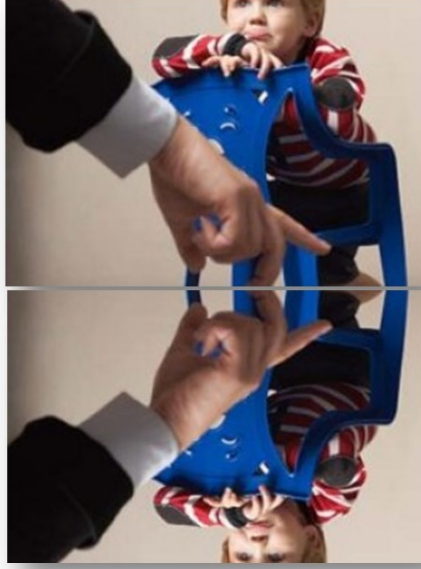
Eğer acı çekmezlerse, çocuklar öğrenemezler, çocuklar sizin yöntemlerinizden korkmazlarsa sizin kurallarınıza saygı göstermezler. Çocuklarımı kontrol etmek benim görevim çocuklarımın problemlerini çözmek benim görevim.

ÇOCUKLAR NE
ÖĞRENİR

Çocukların problemlerini çözmek ana babaların sorumluluğundadır. İletişimde ve problem çözmeye kırıncı yöntemler.

GÜÇ VE KONTROL

Hepsi Anne—Babada

PROBLEM ÇÖZME
SÜRECİ

- Zorla problem çözme
- Çocuğun aleyhine kazanan kaybeden (öğretenler kazanır).
- Bütün problem çözme aşamalarını ana babalar yürütür ve kararları onlar alır.
- Süreci ana babalar yönetir ve kontrol eder.

ÇOCUKLAR NASIL
TEPKİ VERİR

Öfke, inatçılık
İntikam, isyan
Geri çekilme,
Korkuyla bastırılma

DEMOKRATİK YAKLAŞIM

ANA - BABALARIN
İNANCI

Çocuklar problemlerini kendi başlarına çözebilirler. Çocuklara seçenekler sunulmalıdır ve bu seçtikleri davranışların sonuçlarından ders almalarına izin vermelidir. Yüreklendirme, işbirliğini arttırmanın etkili bir yoludur.

ÇOCUKLAR NE
ÖĞRENİR

Sorumluluk
İşbirliği
Bağımsızlık
Kurallara ve otoriteye saygı
Benlik kontrolü

GÜÇ VE KONTROL

Çocuklara, ancak sorumlulukla taşıyabilecekleri kadar

PROBLEM ÇÖZME
SÜRECİ

- İşbirliği
- Kazanan-kazanan
- Karşılıklı saygıya dayanır.
- Çocuklar problem çözme sürecinin aktif katılımsıdır.

ÇOCUKLAR NASIL
TEPKİ VERİR

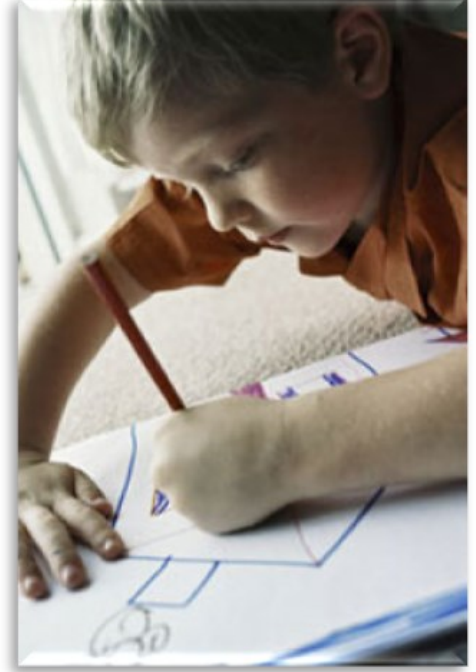
Daha çok işbirliği
Sınırların daha az test edilmesi
Kendi başlarına problemlerin çözülmesi.
Ana-babaların sözlerini ciddiye alma.

KURAL/SINIR KOYARKEN DAVRANIŞ KALDIRIRKEN - KAZANDIRIRKEN DİKKAT ETMEMİZ GEREKENLER

PLAN

Çocuğumuza kurallar koyarken bu kurallar gelişigüzel değil, mutlaka bir plan dahilinde yapılmalıdır. Çünkü plansız olarak kural koymaya çalışmak düzenli olmayacağı için tutarlı bir tutum sergilenemez. Gerekirse plan için bir çizelge oluşturulmalı ve çocuğun görebileceği bir yere asılmalıdır.

Plan yaparken, planın uygulanabilir olması için göz önünde bulundurulması gereken birkaç nokta vardır. Bunlardan ilki plan içindeki sorumlulukların yapılabilir olmasıdır. İkincisi, planda sorumluluklar ve yapılacakları zamanlar, esneklikleri ile birlikte yer almalıdır. Üçüncü bir nokta da, çocuğumuza verdiğimiz görevlerde onun yöntemlerine saygı duymalı ve müdahale etmemeli, mükemmeli beklememeliyiz. Bu konulara dikkat edilmediği, taktirde çocuğumuz kendini yetersiz, değersiz ve engellenmiş hissedeceği için bu sebeple de o görevi yapmak istemeyecek, kendine özgü çözümler geliştiremeyecek, problem çözme becerilerini kazanamayacak, özgüven sorunu yaşayacaktır.

TUTARLILIK

Çocuğa davranış kazandırırken en önemli noktalardan biri de bu kurallarda tutarlı olmaktır. Aksi taktirde çocukta kuralların kalıcı olmadığı, gerektiğinde çığnenebileceği düşüncesi yerleşir. Tutarlılıktaki ilk aşama ise anne ve babanın söz ve davranışlarında tutarlı olmasıdır yani anne babanın söyledikleriyle davranışları tutarlı olmalıdır. Örneğin; dağınıklığın kötü bir alışkanlık olduğunu söyleyen anne, eğer kendide dağınıksa ve sık sık eşyalarını kaybettiğinden yakınıyorsa, çocuğa dağınık olmamasını söylemesi etkili olmayacaktır. Çünkü davranışlar sözle değil yapılanlarla şekillenir.

Dikkat edilmesi gereken diğer bir nokta ise çocuğa verilen tepkilerde tutarlı olmaktır.

Davranışların sonuçları önceden kararlaştırılmalı ve her davranış tekrarında bu yaptırım uygulanmalıdır. Belirlenen davranışların belli bir plan dahilinde işlenirken sıkılmalar olabilir, çocuk isyan edebilir. Bu gibi durumlarda yaptırımlardan kesinlikle vazgeçilmeden sürekliliğinin korunması gerekmektedir.

ESNEKLİK

Çocuğa koyulan kuralların işlevsel olabilmesi için sürekliliğinin olması şarttır. Süreklilik olmadığı zaman çocuk kuralları benimsemekte zorlanacaktır. Ancak kurallarda sürekliliğinin olması demek asla esnetilemez, değiştirilemez olduğu anlamına gelmez. Tatil, hastalık... vb. olağanın dışındaki durumlarda kurallar esnetilebilir düzeyde olmalıdır. Ancak yapılacak esneklikler önceden aile bireyleri tarafından konuşulmalı, ortak bir karar verilmelidir. Esnekliklerin uygulandığı zamanlarda bu durum çocuğa nedenleri ile birlikte açık ve net olarak açıklanmalı, geçici bir durum olduğu belirtilmelidir. Esnekliğe sebep olan durum ortadan kalktıktan sonra kuralların uygulanmasına önceki şekliyle devam edilmelidir.

BİRLİKTELİK

Çocukların kurallara daha kolay uyum sağlayabilmesi için dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta ise kuralların çocukla birlikte oluşturulmasıdır. Bu şekilde çocukların kurallara uyması daha kolay olur. Böylelikle, çocuk kuralları daha kolay benimseyecek, ayrıca kurallara karar verilirken söz sahibi olduğu için, görüşlerinin değerli olduğunun farkına varacak, kendini değerli hissedecek ve kurallara uyum isteği artacaktır..

İZİNLER

Kuralların çizmiş olduğu sınırlar içinde çocuğumuz özgür olmalıdır. Plan dahilinde olmayan ama planımızı etkileyen bazı durumlarda (arkadaşları ile bir etkinlik, okul etkinlikleri, beklediği bir filmin gibi), sorumlulukları onun için yük haline getirmektense bir müddet erteleyip, durum ortadan kalktığı zaman görevini yapmasını sağlayabilirsiniz. Bu hem çocuğumuzun sorumluluklarını bir engel olarak görmesini engelleyecek, hem de size karşı kızgınlığını tüm sorumluluklarına yansıtmamasını

KISALIK - AÇIKLIK - NETLİK

Kurallar çocuklarımızın yaşlarına uygun olarak açıklanmalı, açıklamalarda kesin ve net bir ifade kullanılmalıdır. Çocuklar bizim isteklerimizin önem ve önceliklerini anlamakta zorlanabilirler. Bunun için kullanacağımız dil çocuğun konunun önemini anlayacağı şekilde yargılar içermelidir. Örneğin; akşam eve geç gelme demek yerinde, akşam saat 18:00 da evde olmanı istiyorum demek çocuk için karmaşayı da ortadan kaldıracak-

NEDENLERİ ANLATMAK

Kurallar çocuklarımızın mutluluğu ve güvenliği için vardır. Ancak çocuklarımız bunu anlamakta zorlanabilir, kuralların asıl ifade ettiği sonuçları anlayamayabilirler. Çocuklarımıza kural koyarken, bu değişikliklerin hayatında ne gibi farklılıklar yaratacağı onların anlayabileceği, yaşlarına uygun bir diller anlatılmalı ve kullandığımız cümlelerin, mimiklerimizin net olmasına dikkat etmeliyiz. Kuralların sonuçları hakkında bilgi verirken; "Babanla karşı karşıya gelirsin", "Allah yakar", "Arkadaşlarının ya da sevdiklerin arasında rezil olursun" gibi korkutucu ifadeler yerine onlara getireceği kazançlar üzerinden konuşmak çocuğun kişiliği açısından da çok önemlidir.

FARKLI ÇÖZÜM YOLLARINI DÜŞÜNDÜRMEK

Çocuğumuza kural koyarken mutlaka kuralların koyulma nedenini anlatmalıyız. Ancak bazen çocuğumuza sadece nedenleri anlatmak yeterli gelmeyebilir. Bu gibi durumlarda çocuğumuzun farklı çözüm yolları düşünmesini sağlamak etkili bir yoldur. Bu sayede çocuğumuz hem kuralların koyulma sebebini daha iyi anlayabilecek hem de alternatif çözüm yollarını görebilecektir. Bu sayede ileriki dönemlerde de sorunlarla başa çıkmada, çözüm yolları bulmakta zorlanmayacak problem çözme becerileri artacaktır.

Sınırlar; çocuklarımızın hareket alanını elinden almak değil, hareket edebileceği güvenli ortamın çizilmesidir.

YAŞA UYGUNLUK VE GERÇEKLİK

3 yaşındaki çocuğumuzdan kitap okumasını beklemek nasıl olağan dışı bir durum ise 11 yaşındaki çocuğumuzdan da saat 20:30 da uyumasını beklemek o kadar olağan dışıdır. Kurallarımızı ve sınırlarımızı çizerken çocuklarımızın yapabileceklerini göz önüne almalıyız ve bu görülerimize göre sınır hatlarını, sorumlulukları belirlemeliyiz. Çocuğumuzun yapabileceklerinden fazlasını istemek onlarda özgüven sorunu, isyan gibi tepkilere neden olabilirken onların yapabileceklerinin çok çok altında sorumluluklar, sınırlar da çocuklarımızın kendi sınırlarını ölçmesi, yeni bir şeyler öğrenmesi ve öğrenmek için çaba harcaması, keşfetme yeteneği gibi birçok özelliğinin gelişmesini de etkileyebilir. Bu durum arkadaşları arasında sosyal gelişim, bilişsel gelişim açısından geri kalmasına, özgüven sorunu yaşamasına ayrıca her şeyi başkalarından bekleyen bir birey olmasına neden olabilir.

KURALLARDA ZAMAN

Koyacağımız sınırlar kesinlikle olay sırasında koyularak hemen ceza yoluna gidilmemelidir. Kural, davranış gerçekleşikten sonra o davranışın bir daha tekrarlanmaması içi konur. Bu esnada çocuğumuzla kurmuş olduğumuz diyalog kuralın neden gerekli olduğunu anlamasına ve bu kurala daha fazla uyum gösterme çabasında olmasına yardım edecek nitelikte olmalıdır.

7 yaşındaki çocuğumuzun bizden habersiz olarak arkadaşlarının yanına gitmesi uygun bir davranış değildir. Çocuğumuz eve geldiği zaman ona kızmak ve olay hakkında süreli konuşmak, nasihatlerde bulunmak onun bu kuralı anlamasında çokta yararlı olmayacak ve uzun koşmalar konunun asıl kuraldan uzaklaşmasına neden olacaktır. Bunun yerine yapmış olduğu davranışın neye neden olabileceği hakkında bilgi verdikten ve kaygılarınızdan bahsettikten sonra bir daha tekrarlanmaması için kısa ve net bir dille "Bir daha benden habersiz dışarı çıkmamı istemiyorum", "bir dahaki sefer arkadaşlarıyla oynamak için dışarı çıkmak istersen bana haber vermeni istiyorum" dememiz daha etkili olacaktır.

OLUMLU DAVRANIŞLARIN TAKDİR EDİLMESİ- TEŞVİK VE GÖZARDI

Çocuklar her yaş dönemi için, yapmış olduğu davranışlarının çevresindeki yetişkinler ve akrabalarının geri bildirimlerini önemserler ve başarılarının da takdir edilmesini isterler. İlgisiz gibi görünen çocuklarımız bile takdir gördüğünde olumlu davranış geliştirme sıklığı artacaktır. Çocuklara başardıkları bir iş sonrasında üç tip takdir verilir;

Kişiliğe geri bildirim : "Sen çok akıllı bir çocuksun, çok gülüsün."

Davranışa geri bildirim : "Önceden planlama yapman işlerini zamanında bitirmeni sağladı."

Stratejik geribildirim : "Bu iş için azimli, kararlı davrandın ve karşılaştığın zorluklara rağmen işi istediğin şekilde sonucuna ulaştırdın."

Çocuklarımıza geri bildirim de bulunurken unutmamız gereken bir noktada; yapmış oldukları hatalı davranışlardaki konuşmalarımız ve vereceğimiz ceza çocuğumuzun kişiliğine ya da önceki yaptıklarına göre değil sadece o anki yapmış olduğu davranışa yönelik olmalıdır.

Çocuğumuzun yaptığı bazı davranışlar vardır ki çok fazla problem yaratacak nitelikte değildir. Bu tür davranışlarda hemen tepki vermek yerine göz ardı edilebilir. Çünkü tepki verdiğimiz zaman bu tepkilerin iyi ya da kötü olması fark etmeksizin çocuk kendisi ile ilgilendiğini düşünebilecek ve davranış tekrarına girebilecektir. Görmezden gelinen davranış ilk başlarda artsa da daha sonra ortadan kalkacaktır.

Ancak çocuğumuzun bizim istediğimiz yöndeki davranışlarını anında teşvik ve takdir etmemiz gerekmektedir. Böylece davranışın pekişmesini sağlayarak görülme sıklığını artırmış oluruz. Kısaca söylemek gerekirse çocuğumuzun yapmış olduğu olumlu davranışı pekiştirmekte gösterdiğimiz gayreti, olumsuz davranışlarda kullanmamak davranış kazandırmada bir yöntem olarak kullanılmaktadır.

NEDENİNİ DÜŞÜNMEK

Kural koyarken unutulmaması gereken bir diğer nokta da; kurallara uyulmasının haklı sebeplerinin olduğu kadar, uyulamama sebeplerinin de olabileceğidir. Çünkü bazı sebepler, koyulan kurallarda esneklik yaratılmasına sebep olabilecek, onların kontrolü dışında da gerçekleşmiş olabilecek. Örneğin; çocuğumuz akşam yemeği yemek istemiyorsa, bunun sebebi midesinin bulanması, yemekten hemen önce yemesine izin verdiğimiz meyvenin açlığını bastırması ya da fiziksel bir rahatsızlığının olması olabilir. Çocuklarımızın sınırlarını çizerken bu gibi sınır çizgisini zorlayan durumların göz önünde bulundurulması, çocuğumuzu anlayarak ve dinleyerek böyle anlarda sınırların esnekliğinin olması davranış kazandırırken ve sınırları çizerken gerekli tutumlardır.

Ayrıca davranışın nedenlerinin düşünülmesi, nedeninin bulunması kuralların işlevselliğini de

artıracaktır. Çocuklarımızın var olan sorunlarından dolayı uymadığı sınırlar için baskı yapmak, onların diğer kurallara karşıda tepki oluşturmasını sağlayabilir. Çocuklarımıza çizdiğimiz kurallar farklı farklı olsa da, çocuğun kazandığı yeti kurallara uymak gibi tek bir davranış olarak algılanacağından, çocuklarımızın yapabileceği sınırlar vererek onların yapabilirliğini arttırmak, diğer kurallara uyma konusunda onları daha istekli hale getirecektir.

ÖRNEK OLMA

"Çoğum hiç kitap okumuyor"
"Elbiselerini toparlamayı bir türlü öğretemedim"
"Ben zorlamazsam dişlerini bir türlü fırçalamıyor" vs.

Bu gibi yakınmalar aile içinde sürekli olmaktadır. Çocuğumuzdan kitap okumasını isterken bizler ne yapıyoruz, onlarla birlikte dişlerimizi fırçalıyor muyuz?... Anne babalar çocuklarından yapmasını bekledikleri davranış için öncelikle model olmalıdırlar. Çocuklar, özellikle okul öncesi yaşlarda anne babalarını taklit ederler. Eğer baba eve geldiği zaman elbiselerini katlamadan bir yere bırakıyorsa çocuğumuzun elbiselerini katlayıp dolabına yerleştirme gibi bir alışkanlığının yerleşmesi beklenemez.

SEÇENEK SUNMAK - ORTAK İŞLERDE KENDİ İŞİNİ SEÇMESİ VE KARARINI KENDİSİNİN VERMESİNİ SAĞLAMAK

"Çocuğumuzda davranış kazandırırken dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan biri de ona seçenek sunmaktır. Örneğin sabah kahvaltıda çocuğumuza " kahvaltıda ne yemek istersin?" diye sordüğümüzde birçok şey isteyebilir ve bu istekler bizim istediğimiz nitelikte olmayan ve ya karşılayamayacağımız istekler olabilir. Ama "yumurtanı haşlanmış mı rafadan mı yoksa tavada mı istersin ?" diye sordüğümüzde hem çocuğumuzu bizim istediklerimiz doğrultusunda yönlendirmiş oluruz hem de ona kendi tercihini yapma şansı vermiş oluruz. Bu sebeple çocuğumuza seçim şansı verirken bu seçimlerin çerçevesini çizmemiz hem sınırın olduğunu anlamasına hem de çizilen sınır içerisinde özgür olduğunu anlamasına yardımcı olacaktır.

Ayrıca aile içinde ki sorumlulukların paylaşımında tüm ailenin ortak olarak katılımı ile oluşturulmalı ve tüm fertlerin fikirleri alınmalıdır. Ortak işlerde kendi sorumluluğunu kendisi belirleyen çocuğun, almış olduğu sorumluluğu yapma eğilimi daha da artacaktır.

DAVRANIŞIN SONUÇLARINI AÇIKLAMAK DAVRANIŞIN ZARARINI GÖSTERMEK

Çocuğumuzun kurallara uyması için kuralları benimsemesi önemlidir. Kuralları benimseyebilmesi için de çocuğumuzun kuralların sonucunu görmesi son derece önemlidir. Çocuğumuza uzun uzun nasihat vermek yada anne - baba rolü ile onları korumak amacıyla hatasızlık imajı vererek çözüm yolları sunmak, çocuğun hata yaptığı zaman "Mükemmel anne-babam bunu kabul etmeyecektir" düşüncesi ile sizden uzaklaşmasına, yalan söylemesine kendisini yetersiz hissetmesine, sizin çözdüğünüz problemlerden dolayı problem çözemeyen bir birey olmasına ve iletişimi kesmesine neden olabilecektir. Çocuklarımıza yaşantılarımızdan da örnekler vererek hatalarınızdan bahsederek net ve açık bir şekilde neden olabilecek sonuçlar hakkında da bilgi verirsek yada ya da o kuralın neden var olduğunu açıklarsak kuralların gerekliliğini daha iyi anlayacak, kuralları benimsemesi ve uyması daha kolay olacaktır.

KARDEŞLER ARASINDA ADALET VE CİNSİYET AYRIMI

Kardeşler arasında koyulan kurallar mutlaka adil olmalıdır. Kuralların yaptırımı konusunda adil olmayan tutumlar kurallara uyum konusunda sorunlar yaşanmasına, kardeşler arasında kıskançlığa vb. durumların oluşmasına neden olması kaçınılmazdır. çocuklarımıza koyduğumuz kurallarda ve yaptırımlarda farklılıklar olabilir. Bu farklılıklar kurallar da; yaşa göre ve cinsiyete göre yapabileceklerinden kaynaklanabilir. Örneğin 3 yaşındaki bir çocuk dişlerini anne- baba kontrolünde olsa da fırçalayabilirken 7 yaşındaki çocuğumuz kendi odasını düzeltebilecek yeterliliğe sahiptir. Ya da 11- 12 yaşlarında kız ve erkek çocuklarımızı fiziksel olarak aynı yeterliliğe sahip olmayacağı için fiziksel yeterlilik gerektiren işleri aynı beceride yapamayabilirler. Ayrıca oluşturulan sınırların ihlali durumunda da yaptırımlarda farklılıklar olabilir. Örneğin; küçük çocuğumuz TV yi çok severken büyük çocuğumuz bilgisayar başından kalkmayan birisi olabilir. Burada büyük çocuğumuz için TV yasağı çokta etkili bir yaptırım olmayacaktır. Bu konuda asıl dikkat edilmesi gereken, yapılan ihlale göre cezaların yada yaptırımların kardeşlere arasında yakın olması, benzer durumlara benzer yaptırımların uygulanması ve en önemlisi olumsuz durumlarda adil bir şekilde, kararlı ve eşit yaptırımların uygulanmasıdır.

ÇOCUĞUN YAPTIĞI KÖTÜ DAVRANIŞIN SONUÇLARINI YAŞAMASINI SAĞLAMAK- SORUMLULUĞU SAHİBİNE BIRAKMAK.

Çocuğumuzun ileri yaşlardaki gelişiminde önemli noktalardan biri de sorumluluk bilincini kazanmasıdır. Bu bilinci kazanabilmesi için çocuğumuza sorumluluk alma alışkanlığını kazandırmak ve almış olduğu sorumlulukların çözüm yolunu kendine bırakmanın önemli olduğu kadar, almış olduğu sorumluluğu yapmadığı takdirde, ya da belirlenen bir sınırı aştığında sonuçları ile onu karşı karşıya bırakmakta son derecede önemlidir. Örneğin; çocuğunuz ödevlerini yapmıyorsa, okula gittiğinde öğretmenine gerekli açıklamayı biz değil o yapmalıdır. Çünkü ödev yapmak öğrencinin sorumluluğundadır ve bu sebeple ödevini yaptığında övgüyü alan çocuğun, yapmadığı durumda da gerekli açıklamayı yapması gerekmektedir. Ayrıca ödev yapmak çocuğumuzun sorumluluğudur. Bunun için onun yerine ödevlerini yapmakta son derece sakıncalıdır. Çocuğumuzda oluşturmak istediğimiz sorumluluk bilinci ve kurallara uyma becerilerinin gelişmesi açısından çocuğunun yerine onun görevlerini yapan bir aile, çocuğunun bu becerileri kazanmasında en büyük yarayı açacaktır. Ama yapmakta zorlandığı ve yardım istediği durumlarda ise yardım edilebileceği de unutulmamalıdır. Böylece hem sorumluluğunu kendi yerine getirmiş olacak, hem de gerektiğinde yardım isteyebilen, isteklerini dile getirmekte zorlanmayan bir birey olacaktır.

Çocuğumuzun yetişmesindeki önemli kavramlardan biri de sorumluluk bilincini alması sağlamaktır. Bu yüzden kural koymak kadar, çocuğun kurallara uymadığında sonucunu yaşaması da önemlidir. Eğer çocuğumuz kurallara uymuyorsa bunun sonucunu yaşamasına yani uymamasının bir yaptırımı varsa bu yaptırımı görmesine ve kurallara uymamanın sorumluluğunu almasına olanak sağlamalıyız. Aksi durumda çocuğumuz ilerleyen yaşlarda davranışlarının sorumluluğunu almayan, sorunlarını çözmekte zorlanan bir birey haline gelecektir.

